

**Lokalne Centra
Kompetencji Rozwoju
Firm Rodzinnych**

Lokalny Program Operacyjny Rozwoju Firm Rodzinnych dla miasta Gdynia

Lokalny Program Operacyjny Rozwoju Firm Rodzinnych dla miasta Gdynia

~~DRAFT~~

Opracowanie:

Gdyńskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości

Zespół Ekspertów Związku Miast Polskich,

W ramach projektu

*"Tworzenie systemu sieciowego wsparcia przedsiębiorczości rodzinnej -
Lokalne Centra Kompetencji Rozwoju Firm Rodzinnych"*

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

Gdynia, ~~październik 2020~~ luty 2021

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

Spis treści

I. Wstęp	6
1. Firmy rodzinne i ich znaczenie dla gospodarki	6
2. Informacje o opracowaniu	8
II. Analiza strategiczna miasta w kontekście rozwoju przedsiębiorczości firm rodzinnych	9
1. Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej	9
2. Badania ankietowe i ich ocena	11
2.1. Sondaż przedsiębiorstw rodzinnych	11
2.2. Badanie uczniów	12
3. Wnioski z analizy SWOT	13
III. Program rozwoju firm rodzinnych Gdyni na lata 2020-2022	15
1. Cele główne Lokalnego Programu Operacyjnego Rozwoju Firm Rodzinnych	15
2. Struktura programu	15
3. LPORFR w Gdyni – opis celów i działań	17
3.1. Cel I - Identyfikacja i wzmocnienie tożsamości gdyńskich firm rodzinnych	17
3.2. Cel II - Kształtowanie korzystnych warunków funkcjonowania firm rodzinnych w mieście oraz działania na rzecz sukcesji	18
3.3. Cel III - Rozwój edukacji na rzecz przedsiębiorczości rodzinnej	19
4. Zgodność celów i działań Programu z dokumentami na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym	19
5. System wdrażania i monitorowania Programu	20
5.1. Wdrażanie i monitorowanie realizacji Programu	20
5.2. Harmonogram wdrażania	21
IV. Załączniki	22
A. Diagnoza społeczno – gospodarcza i infrastrukturalna miasta, w tym:	22
A.1. Położenie geograficzne, historia, uwarunkowania demograficzne i społeczne	22
A.2. Analiza potencjału kapitału ludzkiego i rynku pracy	22
A.3. Diagnoza potencjału gospodarczego miasta	22
A.4. Ocena potencjału społeczno-ekonomicznego Gdyni w oparciu o metodologię Związku Miast Polskich i narzędzie Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL)	22
B. Wyniki badań ankietowych i ich ocena	22
B.1. Sondaż przedsiębiorstw rodzinnych	22
B.2. Badanie uczniów	22
C. Analiza SWOT	22
C.1. Ankieta SWOT	22
D. Wskaźniki realizacji LPORR	22

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

I. Wstęp

1. Firmy rodzinne i ich znaczenie dla gospodarki

Firmy rodzinne są powszechnie postrzegane jako jeden z podstawowych naturalnych elementów systemu gospodarczego we współczesnej gospodarce rynkowej. W firmach tych tradycje biznesowe w harmonijny sposób łączą się z wartościami rodziny, tworząc jeden wspólny system wartości. Przedsiębiorstwa rodzinne mają ogromny potencjał, coraz bardziej doceniany przez władze i społeczeństwo. Wspólną ich cechą jest fakt, że przedsiębiorstwo i rodzina, będąca jego właścicielem, są ze sobą wieloaspektowo powiązane. Wyróżnia je siła więzi pracujących w biznesie ludzi, ponieważ więzi rodzinne są znacznie silniejsze niż więzi ekonomiczne i biznesowe¹.

Firmy rodzinne są różnie definiowane. Dla potrzeb niniejszego Programu przyjęto za PARP-em definicję opartą o kryterium strukturalne (udziały własnościowe), funkcjonalne (zaangażowanie w działalność firmy) oraz dotyczące kontroli zarządczej (udział w zarządzaniu)². W przypadku firmy działającej w formie osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą warunkiem uznania jej za rodzinną jest zatrudnienie co najmniej jednego pracownika oraz aktywne zaangażowanie w pracę na rzecz firmy co najmniej jednej osoby z rodziny właściciela (oprócz właściciela) lub spokrewnionej - pracującej formalnie lub nieformalnie. Natomiast w przypadku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w innych formach prawnych warunkiem rodzinnego charakteru firmy jest posiadanie przez rodzinę znaczących udziałów w przedsiębiorstwie, posiadanie decydującego wpływu na zarządzanie w firmie przez co najmniej jednego z członków rodziny oraz aktywne zaangażowanie w pracę (formalne lub nieformalne) co najmniej dwóch członków rodziny lub osób z nią spokrewnionych³.

W ostatnich latach w efekcie zwiększonej aktywności przedsiębiorców, władz publicznych oraz środowiska akademickiego wzrosła znajomość uwarunkowań funkcjonowania przedsiębiorstw rodzinnych i świadomość ich wpływu na otoczenie. Wyrazem docenienia ich znaczenia jest Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 września 2015 roku w sprawie przedsiębiorstw rodzinnych w Europie⁴. W dokumencie tym podkreślono szczególne znaczenie przedsiębiorstw rodzinnych zaznaczając, iż pełnią one „zazwyczaj podstawową rolę w rozwoju lokalnym” i stwierdzając, że „przedsiębiorstwa rodzinne są największym źródłem zatrudnienia w sektorze prywatnym i (...) tym samym to, co jest korzystne dla ciągłości, odnowy i rozwoju w sektorze przedsiębiorstw rodzinnych, sprzyja także ciągłości, odnowie i rozwojowi gospodarki europejskiej”. Jednocześnie podkreślono

¹ *Firmy rodzinne – zarządzanie, rozwój przedsiębiorczość*, Redakcja naukowa: Andrzej Marjański, Marcela Rebeca Contreras Loera, Wydawnictwo Społecznej Akademii Nauk, Łódź – Warszawa, 2018

² *Firmy rodzinne w polskiej gospodarce – szanse i wyzwania*. PARP 2009.

³ W badaniach GUS jako wyróżnik FR przyjęto posiadanie przez rodzinę lub osoby z nią spokrewnione ponad 50% udziałów w przedsiębiorstwie (*Uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości w sektorze MŚP*, GUS 2019, s. 78). Komisja Europejska w przypadku osób prawnych przyjmuje poziom co najmniej 25% uprawnień decyzyjnych wynikających z posiadanych udziałów/akcji (*Overview Of Family–Business–Relevant Issues: Research, Networks, Policy Measures And Existing Studies*, European Commission 2009, s.10).

⁴ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 września 2015 r. w sprawie przedsiębiorstw rodzinnych w Europie (2014/2210(INI)), s. 1 i 3; [online], < http://publications.europa.eu/resource/cellar/92418cbb-9f57-11e7-b92d-01aa75ed71a1.0017.01/DOC_1>[dostęp:10.06.2020]

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

konieczność większego wsparcia przedsiębiorstw rodzinnych na poziomie państw członkowskich i Komisji Europejskiej.

Rodzinny sposób prowadzenia biznesu przekłada się na szczególne korzyści dla rozwoju gospodarczego i społecznego, które nie występują w przypadku biznesu nierodzinnego. Jednocześnie rozwój przedsiębiorstw rodzinnych wiąże się ze specyficznymi dla nich wyzwaniami. Uzasadnia to objęcie przedsiębiorstw rodzinnych przez lokalne samorządy osobnym programem wsparcia, uwzględniającym ich specyficzny charakter, wynikający z połączenia relacji biznesowych i rodzinnych.

Korzyści z działalności firm rodzinnych dla lokalnego rozwoju gospodarczego dotyczą w szczególności:

- stabilizującego wpływu na lokalną gospodarkę wynikającego z:
 - nastawienia na długookresowy rozwój i ciągłość funkcjonowania,
 - wysokiej zdolności dostosowywania się do zmian i odporności na sytuacje kryzysowe;
- funkcjonowania jako „szkoła przedsiębiorczości”, przygotowująca kolejne pokolenia do podjęcia samodzielnej działalności gospodarczej;
- silnego zakorzenienia w lokalnej społeczności, przekładającego się m.in. na wyższą skłonnością do angażowania się w inicjatywy służące rozwojowi lokalnego środowiska;
- zwiększanie lokalnych zasobów kapitału pod warunkiem stworzenia atrakcyjnych możliwości zainwestowania zysku wypracowanego przez właścicieli firm rodzinnych;
- wzmocnienie marki miasta poprzez wiązanie jej z nazwami popularnych, lokalnych przedsiębiorstw, których właściciele identyfikują się z miejscem lokalizacji swojej macierzystej siedziby.

Podsumowując znaczenie firm rodzinnych dla lokalnego biznesu, warto także podkreślić aspekt lokalny miasta Gdyni, w tym uwarunkowania historyczne, sektorowe oraz społeczne. W Gdyni już od przedwojnia, lokalne firmy rodzinne pełniły znaczącą rolę w budowaniu konkurencyjności gospodarczej, w tym integrowaniu kluczowych dla miasta i portu sektorów gospodarczych. Miasto rozrastało się niezwykle dynamicznie dzięki m.in. sektorowi firm budowlanych (wykonawcy i producenci), w których prym wiodły firmy prowadzone przez Gdynian (np. rodziny Langiewiczów, Kreńskich, Zielińskich).

Przedsiębiorczość Gdynian także po wojnie - w okresie restrykcji, obostrzeń polityki władz PRL - nie została do końca wygaszona i pozwoliła na utrzymanie i aktywne prowadzenie rodzinnych działalności gospodarczych w handlu, usługach, przetwórstwie spożywczym, ogrodnictwie czy rybołówstwie. Dzięki przetrwaniu rodzinnych tradycji kupieckich, handlowych czy drobnej wytwórczości, miasto stosunkowo szybko i skutecznie przeszło w latach 90. transformację w kierunku wolnej gospodarki. Bez wątplenia w świadomości Gdynian firmy rodzinne mają znaczenie zarówno związane z historią miasta, tradycjami lokalnego biznesu, jak i aktualną sukcesją, dynamiką rozwoju gdyńskiej przedsiębiorczości.

Miasto wspólnie z Agencją Rozwoju Gdyni przeprowadziło sondaż wśród mieszkańców, którego wnioski wskazują na istotne znaczenie lokalnego biznesu firm rodzinnych w opinii większości Gdynian:

- **75% badanych Gdynian zgadza się z opinią**, że firmy rodzinne w Gdyni przynoszą miastu korzyści, bo: ***Pielęgnują i promują dobre tradycje gdyńskie***
- **42% badanych zgadza się z opinią**, że firmy rodzinne w Gdyni przynoszą miastu korzyści, bo: ***Inspirują nowe pokolenia Gdynian***

2. Informacje o opracowaniu

Lokalny Program Operacyjny Rozwoju Firm Rodzinnych został przygotowany z inicjatywy władz samorządowych Gdyni w celu wzmocnienia firm rodzinnych zlokalizowanych na terenie miasta oraz zwiększenia ich udziału w lokalnej gospodarce. Program został wykonany w ramach projektu współfinansowanego przez Unię Europejską pt. „Tworzenie systemu sieciowego wsparcia przedsiębiorczości rodzinnej - Lokalne Centra Kompetencji” (dalej: Projekt) na podstawie kontraktu realizowanego przez następujące podmioty:

- Stowarzyszenie „Inicjatywa Firm Rodzinnych”, Al. Jerozolimskie 154, 02-326 Warszawa – koordynator projektu
- Związek Miast Polskich, ul. Robocza 42, 61-517 Poznań – partner projektu
- Agencja Rozwoju Regionu Kutnowskiego S.A. – partner projektu
- Official Chamber of Commerce, Industry and Shipping of Seville, ul. Plaza de la Contratación nr 8, 41004 Sevilla – partner projektu
- Miasta reprezentowane przez władze samorządowe, we współpracy z którymi realizowany jest projekt, tj. Gdynia, Częstochowa, Chorzów, Kutno, Grodzisk Mazowiecki, Olkusz, Starogard Gdański – partnerzy projektu.

Projekt jest realizowany i finansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie: 4.3 Współpraca ponadnarodowa.

Opracowanie i badania wykonane dla potrzeb niniejszego dokumentu zostały przygotowane i zrealizowane w latach 2019 - 2020 przez pracowników Urzędu Miasta Gdyni i zespół doradców Związku Miast Polskich (ZMP), przy udziale animatorów Lokalnych Centrów Kompetencji Firm Rodzinnych i partnerów lokalnych.

Zespół ZMP przeprowadził analizy w zakresie diagnozy sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy Gdynia, na bazie ogólnodostępnych danych GUS oraz przy współudziale i zaangażowaniu osób pracujących w Urzędzie Miasta Gminy Gdynia, Urzędzie Skarbowym, Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, w oparciu o dane, które zostały pozyskane z zasobów publicznych, na podstawie wystąpienia Związku Miast Polskich do wymienionych wyżej instytucji. Pozyskane informacje posłużyły zespołowi do przeprowadzenia seminariów i warsztatów, skierowanych do firm rodzinnych z Gdyni i ich interesariuszy z lokalnego otoczenia administracyjno-gospodarczego, a prowadzonych w ramach działalności Lokalnego Centrum Kompetencji w Gdyni, powstałego w ramach ww. Projektu. Szczegółowe wyniki przeprowadzonych w ramach Projektu badań zamieszczone zostały w załącznikach do niniejszego opracowania.

II. Analiza strategiczna miasta w kontekście rozwoju przedsiębiorczości firm rodzinnych

1. Wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej

Potencjał osobowy gdyńskiego rynku pracy zmniejsza się - spada liczba osób w wieku produkcyjnym wraz z powolnym, ale systematycznym zmniejszaniem się populacji miasta. Jednocześnie społeczeństwo starzeje się – wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Zmniejszanie się zasobów pracy generuje większe koszty utrzymania grup niepracujących (m.in. wzrost kosztów usług medycznych i opiekuńczych dla seniorów), co jest niekorzystne dla wzrostu gospodarczego.

Niski poziom bezrobocia w Gdyni w połączeniu z potrzebami dynamicznie rozwijających się przedsiębiorstw skutkowało w ostatnim czasie napięciami na rynku pracy. W efekcie pozyskanie odpowiednio wykwalifikowanych pracowników jest coraz trudniejsze.

W mieście Gdynia, podobnie jak w całym kraju i w Unii Europejskiej, **zdecydowanie najliczniejszym sektorem jest sektor MŚP - przedsiębiorstw tych jest ponad 99%**. W strukturze MŚP w Gdyni dominują jednak mikro-przedsiębiorstwa (95,9% w tej kategorii), które wybierają proste formy prowadzenia działalności (jednoosobowa działalność gospodarcza, spółka cywilna) i **typowe rodzaje biznesu: handel i usługi**.

Pomimo tego, że najliczniejszą grupę przedsiębiorstw stanowią przedsiębiorstwa z grupy MŚP, to **kołem zamachowym gospodarki Gdyni są duże przedsiębiorstwa związane z gospodarką morską – port i stocznie. Coraz większego znaczenia nabierają przedsiębiorstwa innowacyjne zlokalizowane Pomorskim Parku Naukowo-Technologicznym oraz sektor nowoczesnych usług dla biznesu (BSS)**.

Miasto kontynuuje aktywną politykę tworzenia klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, nakreślona już w strategii z 2003 roku. Kwestia ta jest też jednym z elementów zharmonizowanego rozwoju społeczno-gospodarczego, opisanego w nowej **Strategii Rozwoju Miasta Gdyni 2030⁵** (dalej: Strategia), przyjętej Uchwałą Nr XXXI/768/17 Rady Miasta Gdyni z dnia 26.04.2017 roku. Wzmacnianie rozwoju gospodarczego oraz promowanie działań, które w efekcie mają przyczynić się do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, to jeden z priorytetowych celów władz samorządowych Gdyni.

Wyraźnie przejawia się to w celach szczegółowych, związanych z trzecim priorytetem Strategii - **Praca i nauka**. Cele związane z tym priorytetem kładą nacisk na:

- tworzenie wyspecjalizowanej „niebieskiej i zielonej” gospodarki Gdyni poprzez działania mające pobudzać innowacyjność na styku nauki i gospodarki i uruchamiać instrumenty, które ułatwią tworzenie nowych przedsiębiorstw i miejsc pracy w kluczowych dla miasta sferach, do których należą branże związane z eksploatacją morza i jego zasobów, transport, spedycja i logistyka (TSL), teleinformatyka i branże kreatywne,
- tworzenie **elastycznego i chłonnego rynku pracy poprzez** wspomaganie mieszkańców Gdyni działaniami, które przełożą się na wyższą równowagę niedoborów na rynku pracy i na większą aktywność zawodową, lepszą odporność lokalnej gospodarki na przyszłe wahania koniunkturalne i przemiany technologiczne, jak też na rozwój nowych usług,

⁵ <https://www.gdynia.pl/mieszkaniec/strategia-rozwoju-gdyni-2030,6477/strategia-miasta-gdyni-uchwalona,484231>

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

- tworzenie szkolnictwa ukierunkowanego na osobisty i zawodowy rozwój gdynian poprzez działania przygotowujące uczniów, studentów oraz pracowników gdyńskiego sektora edukacji do zdobywania i rozwijania nowych kompetencji na rynku pracy i usług w obszarze oświaty jak również poprzez budowanie kapitału badawczo-rozwojowego miasta, w tym kadr naukowych i menedżerskich w zawodach perspektywicznych.

Równolegle do działań rekomendowanych w Strategii, Miasto od wielu lat realizuje Gdyński Program Wspierania Przedsiębiorczości (przyjęty uchwałą Rady Miasta Gdyni nr XXXI/1034/01 z dn. 27.06.2001 r., zaktualizowany uchwałą Rady Miasta Gdyni nr XIII/244/15 z dn. 28.10.2015 r.), prezentujący wykładnię polityki gospodarczej miasta, w szczególności wobec lokalnych mikro, małych i średnich firm, uwzględniającą bieżące potrzeby Miasta, konieczność aktywizacji rynku pracy i przeciwdziałania negatywnym tendencjom gospodarczym. Program ma charakter ramowy i otwarty, co umożliwi wprowadzanie uszczegółowionych propozycji nowych rozwiązań w celu stworzenia spójnego systemu wsparcia lokalnego sektora MMŚP.

Gdyński Program Wspierania Przedsiębiorczości (dalej: GPWP) określa cztery główne priorytety, stanowiące odzwierciedlenie aspiracji miasta oraz jego mieszkańców, w tym przedsiębiorców, dla których Gdynia jest obecnie oraz będzie w przyszłości - atrakcyjnym miejscem prowadzenia oraz rozwijania działalności gospodarczej:

- 1. Innowacyjność i kreatywność** - jako klucz do konkurencyjności sektora MMŚP w Gdyni oraz regionie Kaszub Północnych;
- 2. Kapitał ludzki atutem miasta i metropolii** - wysokie kompetencje, konkurencyjny potencjał na tle Polski i UE, mobilność i elastyczność kadr, system przygotowania rekrutacji;
- 3. Silna marka lokalnego biznesu oraz zintegrowanych obszarów funkcjonalnych** - efektywny rozwój konkurencyjnych mikroprzedsiębiorstw, przyjazne i atrakcyjne środowisko promocji lokalnych biznesów, w tym wybranych specjalności sektora MMŚP dzięki synergii współpracy w ramach powstających obszarów funkcjonalnych na terenie Kaszub Północnych;
- 4. Akceleratory i determinanty rozwoju** - inkubatory przedsiębiorczości, start-up Gdynia, Pomorski Park Naukowo-Technologiczny Gdynia, Nadmorski Obszar Usługowy NORDA, Obszar Funkcjonalny Dolina Logistyczna, think tank-i, park przemysłowy, program wspierający sektory wzrostu, silny lokalny produkt przemysłu spotkań.

Powyższe priorytety mają sprzyjać osiągnięciu celu głównego GPWP, określonego jako podnoszenie konkurencyjności gospodarki w Gdyni.

Ważną rolę we wspieraniu rozwoju małych i średnich firm, w tym rodzinnych, odgrywają instytucje otoczenia biznesu działające w mieście, obszarze metropolitalnym i w regionie, wśród których dużą aktywnością cechują się Agencja Rozwoju Pomorza S.A. i Pomorski Park Naukowo-Technologiczny, ale także zrzeszenia pracodawców czy izby branżowe.

Wśród przedsiębiorców w Gdyni liczną grupę stanowią **firmy rodzinne**. Uwzględniając wyniki badań przeprowadzonych dla potrzeb projektu „Firmy rodzinne”, realizowanego wspólnie przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) i stowarzyszenie Inicjatywa Firm Rodzinnych (IFR)⁶, można

⁶ Marjański A., *Specyfika firm rodzinnych Firma w rodzinie czy rodzina w firmie*, w: *Metodologia wsparcia firm rodzinnych w Polsce*, PARP, 2012, s.36.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

oszacować, że firm rodzinnych w Gdyni jest ponad 1/3 wśród firm zaliczanych do kategorii MŚP (pomijając firmy jednoosobowe).

Biorąc pod uwagę wyniki analizy, opartej o narzędzie MRL Związku Miast Polskich (załącznik nr A.4), można stwierdzić, że sytuacja Gdyni - w zakresie ogólnego rozwoju miasta i w obszarach związanych bezpośrednio lub pośrednio z gospodarką - w porównaniu z podobnymi miastami Polski (miasta na prawach powiatu), jest zróżnicowana. Ogólny wskaźnik rozwoju jest lepszy niż w innych podobnych miastach, jednak jego dynamika uległa niewielkiemu spowolnieniu względem grupy porównawczej. Dobra sytuacja dotyczy obszaru „Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki”, gdzie pozycja Gdyni jest lepsza niż średnia w grupie porównawczej i dodatkowo ta przewaga dalej się powiększa. W obszarach „Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej” oraz „Sytuacja materialna mieszkańców” pozycja Gdyni jest lepsza niż średnia w grupie, jednak ta przewaga się zmniejsza. Natomiast najtrudniejsza sytuacja dotyczy demografii. W okresie 2014-2018 tak zmiana liczby mieszkańców, jak i wskaźnik obciążenia demograficznego mierzonego stosunkiem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, kształtowały się w Gdyni na niższym poziomie oraz ulegały dalszemu pogorszeniu w stosunku do średniej z grupy porównawczej.

2. Badania ankietowe i ich ocena

W uzupełnieniu do analizy społeczno-gospodarczej, wykonanej na podstawie dostępnych danych statystycznych i opisowych, zespół pracowników UM Gdyni we współpracy ze doradcami ZMP przeprowadzili kilka uzupełniających badań ankietowych:

- sondaż przedsiębiorstw rodzinnych działających na terenie Gdyni pod kątem ich stanu i potrzeb,
- sondaż przedsiębiorstw rodzinnych pod kątem przygotowania analizy SWOT,
- badanie uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych.

Szczegółowe wyniki przeprowadzonych w ramach Projektu badań zamieszczone zostały w załącznikach do niniejszego opracowania.

2.1. Sondaż przedsiębiorstw rodzinnych

Reprezentacja ankietowanych przedsiębiorców rodzinnych z Gdyni była ograniczona tylko do mikro i małych przedsiębiorstw z uwagi na ich ilościową przewagę w ogóle gdyńskich firm rodzinnych oraz specyfikę problemów, z którymi się spotykają. Niemniej jednak rozkład odpowiedzi był zasadniczo podobny do uzyskiwanego w badaniach w innych miastach z udziałem także większych przedsiębiorstw. Sondowane firmy działają głównie na rynku lokalnym i regionalnym, a dominujące branże to handel i usługi. Firmy rodzinne z Gdyni mają w miarę ambitne plany rozwojowe – ponad 1/3 z nich planuje wejść na nowe rynki lub rozszerzyć oferowany asortyment. Dostrzegają też wiele ryzyk i barier dla swojego rozwoju, wśród których do najważniejszych, według nich, należy wzrost kosztów działalności oraz trudności w znalezieniu odpowiednio wykwalifikowanych pracowników na lokalnym rynku pracy. Są mocno zainteresowane współpracą z lokalnymi instytucjami publicznymi w szerokim zakresie tematów poprzez aktywny udział oraz dostęp do doradztwa lub informacji. Szczególnie zależy im na polepszeniu dostępu do oferowanych na rzecz ich rozwoju usług. Potwierdza to potrzebę nie tylko samego rozwijania zakresu systemu wsparcia, ale przede wszystkim konieczności poprawy informacji i ułatwienia dostępu do już istniejącej oferty. Bardzo wysokie zainteresowanie dotyczy także współpracy w zakresie pozyskiwania pracowników i poprawy ich kwalifikacji oraz zamówień

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

publicznych. W obszarze usług doradczo-informacyjnych bardzo duże zainteresowanie dotyczy możliwości wdrażania w firmie rozwiązań z zakresu e-biznesu.

Firmy biorące udział w ankiecie wysoko oceniają Gdynię jako dobre miejsce do prowadzenia biznesu, nie są jednak bezkrytyczne w tej ocenie. Wśród największych barier, utrudniających prowadzenie działalności gospodarczej, wskazują przede wszystkim na niski potencjał rynku pracy oraz problemy komunikacyjne i transportowe (w tym dostępność miejsc parkingowych). Oczekują także zintensyfikowania działań promujących lokalną gospodarkę przez administrację samorządową. FR zauważają potrzebę istnienia platformy współpracy i wymiany informacji, której brak postrzegają jako barierę rozwoju, równie istotną jak konkurencja ze strony dużych firm zagranicznych.

Z punktu widzenia długofalowego rozwoju przedsiębiorczości rodzinnej w Gdyni, niepokojący jest niewielki odsetek firm, planujących przekazanie firmy członkom rodzinnym i praktycznie znikomy odsetek firm, dysponujących formalnym planem sukcesji, którego posiadanie znacząco zwiększa szansę na sukces w przejęciu firmy przez kolejne pokolenie⁷.

2.2. Badanie uczniów

Celem badania było:

- poznanie planów edukacyjnych i zawodowych młodzieży szkół ponadgimnazjalnych,
- rozpoznanie w jakim stopniu młodzi ludzie identyfikują przedsiębiorczość, w tym przedsiębiorczość rodzinną oraz produkty i usługi lokalne w mieście,
- ocena miasta w opinii młodzieży jako miejsca do życia i planowania kariery zawodowej.

Młodzież z gdyńskich szkół poważnie myśli o swojej przyszłości zawodowej i traktuje własny biznes jako atrakcyjny pomysł. Wg ankietowanych powinna to być raczej własna, nowa firma niż przejmowanie istniejącej firmy rodzinnej. Jeśli nie własna firma to zatrudnienie w sektorze prywatnym, który oceniany jest jako zdecydowanie atrakcyjniejszy niż sektor publiczny.

Samooceńca własnych umiejętności i wiedzy jest optymistyczna, ale ostrożna. Przeważa przekonanie o posiadaniu odpowiednich predyspozycji do prowadzenia własnej działalności gospodarczej, trochę niżej oceniane jest posiadanie potrzebnej do tego wiedzy.

Doceniane jest znaczenie przedsiębiorczości, której zdaniem młodzieży można się nauczyć, chociaż wymaga to wysiłku.

Około 1/3 uczniów ma bezpośredni kontakt z firmą rodzinną (ich najbliższa rodzina prowadzi własną działalność gospodarczą), a 2/3 z nich interesuje się jej działalnością. Jednak w zdecydowanej większości młodzież nie zamierza w swojej firmie rodzinnej ani pracować, ani jej w przyszłości przejmować. Co więcej, prawie 60 % ankietowanych uważa, że rodzina tego od nich nie oczekuje, a ponad ¼ nie wie jakie są plany rodziny w tej kwestii. Zważywszy, że ankietowanymi byli uczniowie przedostatniej klasy szkoły ponadgimnazjalnej, brak wiedzy, czy rodzina oczekuje przejęcia firmy, jest także niepokojący. Generalnie wśród gdyńskiej młodzieży występuje bardzo mała znajomość lokalnych firm rodzinnych, nie przeszkadza to jednak w pozytywnej ocenie firm rodzinnych jako dobrego miejsca pracy.

⁷ Szacuje się, że skuteczność sukcesji z pierwszego do drugiego pokolenia wzrasta z 30% do 78% w przypadku odpowiedniego jej przygotowania, którego podstawą jest plan sukcesji. *Firma rodzinna to marka. Raport z badania przeprowadzonego w ramach projektu „Statystyka Firm Rodzinnych”*, Instytut Biznesu Rodzinnego, Poznań 2016, s.10.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

Młodzi silnie identyfikują się z Gdynią, w zdecydowanej większości uważając, że jest to dobre miejsce do życia. Przy czym dla wysokiej oceny atrakcyjności Gdyni najważniejsze jest posiadanie w tym mieście rodziny i przyjaciół, a dopiero w drugiej kolejności decydują możliwości rozwoju zawodowego.

3. Wnioski z analizy SWOT

1. Wg ankietowanych miasto Gdynia ma wysoki potencjał w zakresie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej bowiem **mocne strony miasta przeważają nad jego stronami słabymi**. Wypowiadając się na temat perspektyw rozwoju przedsiębiorczości w aspekcie wpływu otoczenia zewnętrznego na swoje firmy, ankietowani wskazali jednocześnie na **przewagę zagrożeń nad szansami rozwojowymi**. Przewaga silnych stron miasta nad słabymi, przy jednoczesnej przewadze zagrożeń nad szansami w otoczeniu zewnętrznym, wskazuje, iż źródeł sukcesu gdyńskich FR należy szukać w pierwszej kolejności w potencjale endogenicznym miasta jednocześnie czyniąc starania o zmniejszenie oddziaływania zewnętrznych zagrożeń. Taki kierunek działań zgodny jest ze strategią konserwatywną.
2. **Mocną stroną** miasta o największej sile oddziaływania jest **infrastruktura techniczna** (drogi, infrastruktura kolejowa, sieć elektryczno-energetyczna, sieć wodno-kanalizacyjna, sieć gazowa, dostęp do sieci informatycznej itp.).
3. **Najczęściej wskazywaną** przez FR mocną stroną miasta, o niewiele mniejszej sile oddziaływania niż infrastruktura, jest sama **specyfika Gdyni**, związana z walorami turystycznymi i historyczno-kulturowymi oraz tradycjami. Bardzo wysoko jest także oceniany potencjał miasta tkwiący w **poziomie i stylu życia mieszkańców**, przekładający się na wzrastający popyt konsumpcyjny i nowe trendy związane ze zdrowym trybem życia i wzrostem troski o środowisko.
4. Warte zauważenia jest także **bardzo niska ocena** potencjału miasta w zakresie **wsparcie przedsiębiorców przez instytucje otoczenia biznesu** działające w mieście – jest tu wyraźne pole do poprawy sytuacji.
5. Wśród **słabych stron** miasta, na którą należy pilnie zwrócić uwagę, dominuje **szkolnictwo przygotowujące kadry i pracowników**. Waga tego problemu jest tym większa, że kolejną największą słabą stroną Gdyni, z punktu widzenia rozwoju FR, jest **niedostatek pracowników o potrzebnych kwalifikacjach**.
6. Podwójnie, jako mocna i słaba strona, o stosunkowo wysokiej sile oddziaływania, została wskazana **polityka gospodarcza samorządu lokalnego** – może to oznaczać, że z jednej strony przedsiębiorcy doceniają rolę samorządu lokalnego w rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, ale jednocześnie mają wobec niego większe oczekiwania.
7. Przedsiębiorcy rodzinni największe **szanse** dla rozwoju swoich firm postrzegają we wzroście **poziomu życia i stylu konsumpcji mieszkańców** oraz w **położeniu geograficznym Gdyni**, związanym z jej położeniem względem szlaków komunikacyjnych, walorami środowiska naturalnego oraz lokalizacją w rejonie rozwiniętym gospodarczo.
8. Za największe **zagrożenie** dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej ankietowani uznali **wzrost kosztów funkcjonowania**, takich jak energia, gaz, koszty pracy, czynsze itp., oraz ew. niekorzystne rozwiązania legislacyjne, dotyczące np. kwestii podatkowych czy ubezpieczeń społecznych. Jednocześnie zmiany legislacyjne postrzegane są także w kategoriach ważnych szans. Może to oznaczać, że z jednej strony przedsiębiorcy doceniają pozytywne zmiany przepisów stymulujące wzrost przedsiębiorczości, z drugiej zaś widzą nadal niedostatek lub niedostosowanie tych przepisów w stosunku do ich oczekiwań czy deklaracji politycznych oraz nie są pewni w jakim kierunku nastąpią zmiany.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

9. Ankietowani przedsiębiorcy w bardzo małym stopniu widzą szanse swojego rozwoju w możliwościach związanych z nowymi technologiami informacyjnymi oraz nawiązywaniem współpracy z partnerami z innych krajów i regionów. Niewątpliwie wynika to z niewielkiej skali działalności większości ankietowanych FR, ale wskazuje także na potrzebę intensywniejszego wsparcia w zakresie wiedzy o nowych możliwościach technologicznych oraz dostępu do rynków zewnętrznych.
10. Ciekawym spostrzeżeniem z ankiety jest to, że **lokalni przedsiębiorcy nie czują się znacząco zagrożeni przez konkurencję zewnętrzną** (wejścia firm globalnych lub sieciowych, napływ tanich towarów z Azji itp.). Może to wynikać z przyjętego profilu działalności lub dobrych/silnych relacji z klientami/odbiorcami.

III. Program rozwoju firm rodzinnych Gdyni na lata 2020-2022

1. Cele główne Lokalnego Programu Operacyjnego Rozwoju Firm Rodzinnych

Wyniki przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno-ekonomicznej Gdyni oraz wieloletnie doświadczenia we wdrażaniu działań w ramach Gdyńskiego Programu Wspierania Przedsiębiorczości pozwoliły na zdefiniowanie trzech priorytetów Lokalnego Programu Operacyjnego Rozwoju Firm Rodzinnych w Gdyni:

Cel główny I. Identyfikacja i wzmocnienie tożsamości gdyńskich firm rodzinnych

Cel główny II. Kształtowanie korzystnych warunków funkcjonowania firm rodzinnych w mieście oraz działania na rzecz sukcesji

Cel główny III. Rozwój edukacji na rzecz przedsiębiorczości rodzinnej

2. Struktura programu

Do każdego z trzech celów głównych, przewidzianych do osiągnięcia w trakcie realizacji LPORFR w Gdyni, przyporządkowano cele szczegółowe, służące realizacji celów głównych. Do każdego celu szczegółowego przyporządkowano odpowiednie działania, których wykonanie przez władze samorządowe i interesariuszy Programu będzie warunkiem ich realizacji i w konsekwencji osiągnięcia zamierzonych celów głównych.

Strukturę LPORFR w Gdyni prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Struktura Lokalnego Programu Operacyjnego Rozwoju Firm Rodzinnych w Gdyni.

CELE GŁÓWNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	DZIAŁANIA OPERACYJNE
1. IDENTYFIKACJA I WZMOCNIENIE TOŻSAMOŚCI GDYŃSKICH FIRM RODZINNYCH	1.1. Identyfikacja firm rodzinnych w mieście i zachęcenie do tworzenia wspólnoty	1.1.1. Stworzenie profilu Firmy Rodzinne Gdynia na FB 1.1.2. Działania promocyjne, wykorzystanie marketingu szeptanego (firmy rodzinne zachęcają kolejne do wspólnych działań) 1.1.3. Popularyzowanie postaci i sukcesów gdyńskich przedsiębiorców rodzinnych
	1.2. Wypracowanie silnej marki gdyńskich firm rodzinnych i wzmocnienie ich wizerunku w mieście	1.2.1. Opracowanie i wdrożenie logotypu firm rodzinnych wraz z materiałami promocyjnymi do wykorzystania podczas imprez organizowanych w mieście 1.2.2. Działania promujące lokalne wyroby, kreowanie lokalnych specjalności, stworzenie listy lokalnej oferty towarów 1.2.3. Stworzenie serii filmów promocyjnych z udziałem lokalnych przedsiębiorców rodzinnych w celu wykorzystania tych materiałów podczas wydarzeń związanych z biznesem w Gdyni oraz w

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

		ramach działań realizowanych w zakresie szeroko pojętego doradztwa zawodowego
	1.3. Efektywna informacja gospodarcza oraz ułatwienie dostępu do wiedzy i usług doradczych	1.3.1. Utworzenie bazy informacyjnej na stronie www.gdyniaprzedsiębiorcza.pl służącej gromadzeniu, analizowaniu i udostępnianiu informacji istotnych dla przedsiębiorców rodzinnych ze względu na ich specyfikę
2. KSZTAŁTOWANIE KORZYSTNYCH WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA FIRM RODZINNYCH W MIEŚCIE ORAZ DZIAŁANIA NA RECZ SUKCESJI	2.1. Tworzenie przyjaznego firmom rodzinnym ekosystemu biznesowego	2.1.1. Powołanie Zespołu ds. Przedsiębiorczości Rodzinnej, mającego w składzie przedstawicieli gdyńskich firm rodzinnych oraz Instytucji Otoczenia Biznesu 2.1.2. Budowanie świadomości otoczenia na temat wkładu firm rodzinnych w rozwój gospodarczy i społeczny miasta 2.1.3. Współpraca ze środowiskami naukowymi i instytucjami otoczenia biznesu w celu rozpoznawania potrzeb FR
	2.2. Ułatwienie dostępu do usług szkoleniowych i doradczych	2.2.1. Opublikowanie na stronie www.gdyniaprzedsiębiorcza.pl bazy informacyjnej z zakładką „szkolenia” 2.2.2. Uruchomienie ankiety nt. pożądaných przez firmy rodzinne szkoleń, podcastów, webinarów
	2.3. Identyfikacja problemów wynikających ze specyfiki firm rodzinnych w odniesieniu do ogółu MŚP	2.3.1. Analiza stanu lokalnej gospodarki i środowiska firm rodzinnych 2.3.2. Badania na poziomie ekonomiczno-prawnym oraz społecznym (psychologicznym) związanym z zachowaniem równowagi między życiem rodzinnym i biznesem 2.3.3. Identyfikacja barier rozwoju firm rodzinnych
	2.4. Wsparcie w procesie sukcesyjnym	2.4.1. Akcje informacyjne zwiększające świadomość konieczności odpowiedniego przygotowania przedsiębiorstwa do przekazania kolejnemu pokoleniu 2.4.2. Stworzenie bazy informacyjnej o dostępnych usługach doradczych i wsparciu przydatnym w procesie sukcesyjnym
	3.1. Utworzenie stałych form współpracy firm rodzinnych z organizacjami rządowymi i pozarządowymi, stowarzyszeniami branżowymi i innymi podmiotami w zakresie	3.1.1. Organizacja seminariów i debat publicznych z udziałem przedsiębiorców z firm rodzinnych nt. kluczowych potrzeb edukacyjnych FR 3.1.2. Organizowanie wydarzeń i wspieranie inicjatyw promujących tradycję, kulturę i znaczenie przedsiębiorstw rodzinnych

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

3. ROZWÓJ EDUKACJI NA RZECZ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI RODZINNEJ	programowym edukacji zawodowej młodzieży	
	3.2. Przystosowanie programów szkół, w tym zawodowych, w zakresie przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości firm rodzinnych	3.2.1. Organizowanie spotkań i seminariów z przedstawicielami lokalnych władz edukacyjnych na temat dostosowania programów szkolnych do potrzeb edukacji ekonomicznej, w tym w zakresie potrzeb przedsiębiorczości rodzinnej 3.2.2. Ustalanie wspólnie z przedstawicielami lokalnych władz edukacyjnych wykazu zawodów deficytowych z punktu widzenia FR i opracowanie programów edukacji w tych zawodach
	3.3. Rozwijanie edukacji ustawicznej i szkolnej realizowanej na potrzeby przedsiębiorczości i firm rodzinnych	3.3.1. Współpraca z nauczycielami i doradcami zawodowymi (w tym Gdynską Siecią Doradców Zawodowych) w zakresie podniesienia poziomu edukacji i informacji zawodowej 3.3.2. Modernizacja i tworzenie nowych klas/obiektów/placówek edukacji zawodowej zgodnie z potrzebami w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności przedsiębiorczości rodzinnej

3. LPORFR w Gdyni – opis celów i działań

3.1. Cel I - Identyfikacja i wzmocnienie tożsamości gdyńskich firm rodzinnych

Rodzinność firmy to jedna z najmniej charakterystycznych cech branych pod uwagę w kontekście konkurencyjności firmy na rynku. Firmy z sektora MŚP same skupiają się raczej na podkreśleniu branży, w której działają, ilości lat na rynku czy wielkości. Dla wielu sama „rodzinność” trwa niejako przy okazji.

Jak pokazują badania⁸ wśród polskich przedsiębiorstw nie ma jednoznacznej tendencji w wykorzystaniu rodzinności jako przewagi konkurencyjnej na rynku.

Część firm chętnie podkreśla swój rodzinny (zgodny z przyjętą definicją) charakter, część klasyfikuje się jako rodzinna, mimo, że nie spełnia zapisów przyjętej definicji (jednak w firmie panuje rodzinna atmosfera), a kolejne nie uważają rodzinności za istotny fakt, wpływający na powodzenie w ich przedsiębiorstwie, wobec czego nie ma ona dla nich większego znaczenia.

Z perspektywy klientów i kontrahentów rodzinność firmy jest jednak cechą wskazującą na większą lojalność przedsiębiorcy. Rodzinność cechuje firmę godną zaufania, stabilną, której cele podziela większość pracowników. W firmie rodzinnej nazwisko stanowi markę, na którą pracują wszyscy pracownicy.

⁸ *Firmy rodzinne w polskiej gospodarce – szanse i wyzwania*, PARP 2009
(https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/2009_firmy_rodzinne_szanse.pdf)

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

Rodzinny charakter firmy w relacjach biznesowych mocno podkreślają głównie firmy mające długą historię istnienia, które mogą pochwalić się sukcesem i skuteczną sukcesją. Firmy małe podkreślanie swojej rodzinności identyfikują częściej jako zagrożenie.

Działania, które będą realizowały niniejszy cel, promocja wewnętrzna i zewnętrzna gdyńskiego biznesu rodzinnego, wpłyną bezpośrednio na zainteresowanie produktami i usługami, które oferuje lokalny rynek.

Wykorzystane kanały komunikacji (social media), materiały filmowe oraz „obrandowanie” lokalnych przedsiębiorców rodzinnych zapewnią im rozpoznawalność i będą stanowić punkt początkowy tworzenia szerokiej wspólnoty firm rodzinnych w mieście.

Wszelkie działania prowadzone i monitorowane będą w Lokalnym Centrum Kompetencji Rozwoju Firm Rodzinnych (LCK), utworzonym przy Gdyńskim Centrum Wspierania Przedsiębiorczości. LCK odpowiadać będzie za aktualność bazy informacyjnej, dostępnej na stronie www.gdyniaprzedsiebiorcza.pl, oraz będzie łącznikiem pomiędzy gdyńskimi firmami rodzinnymi, a pozostałymi Instytucjami Otoczenia Biznesu.

3.2. Cel II - Kształtowanie korzystnych warunków funkcjonowania firm rodzinnych w mieście oraz działania na rzecz sukcesji

Nad kierunkiem działań oraz warunkami ich realizacji czuwać będzie powołany Zespół ds. Przedsiębiorczości Rodzinnej, pełniący rolę Rady Firm Rodzinnych. W skład zespołu wchodzić będą przedstawiciele lokalnych firm rodzinnych – znający najlepiej ich specyfikę, wyzwania i potrzeby, a także przedstawiciele trójmiejskich Instytucji Otoczenia Biznesu, wybranych Wydziałów Urzędu Miasta Gdyni odpowiedzialnych m.in. za politykę gospodarczą, zamówienia publiczne, edukację, badania statystyczne, Urzędu Skarbowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Gdyńskiego Inkubatora Przedsiębiorczości, Pomorskiego Parku Naukowo-Technologicznego, Powiatowego Urzędu Pracy a także uczelni wyższych (Uniwersytetu Morskiego, Akademii Marynarki Wojennej, Uniwersytetu Gdańskiego).

Cel ten zakłada także kompleksowe podejście do wyzwań i potrzeb lokalnych przedsiębiorców rodzinnych. Realizowane będą kolejne ankiety oraz badania pogłębione, mające na celu zobrazowanie aktualnej sytuacji firm rodzinnych na rynku oraz prognozę efektów zaplanowanych działań. Priorytetem są tu działania w ramach LPORFR, które będą odpowiadały wprost na zagrożenia sygnalizowane przez przedsiębiorców.

Zaplanowano serię spotkań w ramach LCK oraz szkoleń (w ramach na bieżąco zgłaszanych potrzeb). Spotkania gdyńskich firm rodzinnych odbywać się będą pod okiem pracowników Gdyńskiego Centrum Wspierania Przedsiębiorczości/ LCK oraz Lokalnego Animatora, zatrudnionego przez ogólnopolskie Stowarzyszenie Inicjatywa Firm Rodzinnych. Spotkania będą platformą wymiany doświadczeń i wiedzy, odbywać się będą stacjonarnie lub zdalnie poprzez dostępne platformy internetowe.

Cel ten zakłada także wsparcie procesu sukcesyjnego. Jednego z największych wyzwań stojących przed firmami rodzinnymi, wyróżniającego je na tle pozostałych MŚP. Kluczowe sfery działania to utrzymanie kontroli nad przedsiębiorstwem przez rodzinę i przygotowanie następcy przed przekazaniem kierownictwa w przedsiębiorstwie. Działanie to będzie realizowane poprzez zapewnienie firmom rodzinnym dostępu do aktualnych informacji i rekomendacji (poprzez zakładkę na stronie

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

www.gdyniaprzedsiębiorcza.pl oraz portal FB Firmy Rodzinne Gdynia), dostępu do informacji o doradcach sukcesyjnych oraz prawnikach specjalizujących się w tym procesie.

3.3. Cel III - Rozwój edukacji na rzecz przedsiębiorczości rodzinnej

Edukacja na rzecz przedsiębiorczości rodzinnej ma ogromne znaczenie w kontekście wymierających zawodów. Przedsiębiorcy rodzinni, specjalizujący się w wąskiej dziedzinie, zazwyczaj nie znajdują sukcesora na swoje miejsce. Najczęściej dzieci nie mają zamiłowania do tego samego fachu, bądź mają zupełnie inną wizję na rozwój firmy, np. poprzez wprowadzenie nowych technologii i rozwiązań automatyzujących pracę, na co najczęściej nie zgadza się nestor. Edukacja w zawodach wymierających stanowi nie lada wyzwanie i może być działaniem ratującym wiele firm, które nie posiadają sukcesora.

W wywiadach przeprowadzanych w Gdyni w okresie realizacji Projektu "Tworzenie systemu sieciowego wsparcia przedsiębiorczości rodzinnej - Lokalne Centra Kompetencji Rozwoju Firm Rodzinnych" przedsiębiorcy rodzinni z branż ginących podkreślali niejednokrotnie, że byłoby w stanie ściślej współpracować ze szkołami branżowymi – w zakresie przekazywania wiedzy i warsztatu, żeby zapewnić rynkowi pracowników wyspecjalizowanych w wąskich dziedzinach, a tym samym zabezpieczyć ciągłość trwania swoich firm. Zgadzając się tym samym na możliwość przekazania firmy w ręce osoby niespokrewnionej.

Zauważalny w Polsce trend wspierania kształcenia zawodowego może stanowić szansę dla lokalnej przedsiębiorczości rodzinnej. Na tej płaszczyźnie konieczna jest jednak ścisła współpraca przedstawicieli szkół, doradców zawodowych, przedstawicieli wydziałów edukacji, jak również przedstawicieli przedsiębiorstw zatrudniających absolwentów szkół branżowych. Część tego działania w Gdyni realizuje powołany w 2019 roku Zespół ds. Doradztwa Zawodowego, w skład którego wchodzi przedstawiciele Gdynińskiego Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Gdynia, Gdyńskiej Sieci Doradców Zawodowych, Powiatowego Urzędu Pracy, Laboratorium Innowacji Społecznych oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Gdyni.

Niewątpliwie, prawidłowo skonstruowany i działający styk edukacji z biznesem w Gdyni, to najprostsza droga do osiągnięcia zamierzonego celu.

4. Zgodność celów i działań Programu z dokumentami na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym

Lokalny Program Operacyjny Rozwoju Firm Rodzinnych (LPORFR) w Gdyni na lata 2020 – 2022 stanowi dokument programowy samorządu lokalnego. Cele i działania Programu wynikają z określonego potencjału społeczno-gospodarczego i infrastrukturalnego, a także z doświadczeń oraz możliwości miasta i regionu. Są spójne z kierunkami rozwoju, nakreślonymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie lokalnym, regionalnym i ogólnokrajowym. Niniejsze opracowanie może być także bazą wyjściową do przygotowywania innych planistycznych dokumentów miasta. LPORFR stanowi długookresowy instrument wzmocnienia przedsiębiorczości i przez to konkurencyjności gospodarki Gdyni. Zawarte w Programie działania mają stymulować rozwój sektora przedsiębiorstw rodzinnych poprzez wsparcie informacyjne, eksperckie, finansowe i infrastrukturalne oraz integrację środowiska gdyńskich przedsiębiorców między sobą oraz ze ich lokalnym otoczeniem.

Lokalny Program Operacyjny Rozwoju Firm Rodzinnych w Gdyni jest spójny z kierunkami zmian zawartymi w Strategii Rozwoju Kraju 2020-2050, nadrzędnym średniookresowym dokumentem

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

programowym na szczeblu krajowym. Cele i działania na rzecz gdyńskiej rodzinnej przedsiębiorczości korespondują przede wszystkim z Obszarem strategicznym Strategii Rozwoju Kraju 2020: II. „Konkurencyjna gospodarka” oraz III. „Spójność społeczna i gospodarcza”.

Drugim istotnym dokumentem, w który wpisuje się LPORFR, jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie 51. Uznając cele gospodarcze Gdyni za element szerszej rozumianej polityki rozwoju lokalnego i regionalnego, zgodność Programu przejawia się w korelacji z trzema celami polityki regionalnej do 2020 roku: wspomagania wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”), budowania spójności terytorialnej i przeciwdziałania marginalizacji obszarów problemowych („spójność”) oraz tworzeniu warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).

Na poziomie Miasta Lokalny Program Operacyjny Rozwoju Firm Rodzinnych w Gdyni w swoich założeniach i działaniach wpisuje się Strategię Rozwoju Miasta Gdyni 2030 oraz Gdyński Program Wspierania Przedsiębiorczości – szczególnie w zapisach Priorytetu 2. Kapitał ludzki atutem miasta i metropolii oraz Priorytetu 3. Silna marka lokalnego biznesu oraz zintegrowanych obszarów funkcjonalnych. W zakresie Priorytetu 2. za silny punkt przyjmuje się wysoki wskaźnik przedsiębiorczości gdynian, a także wyróżniającą ich cechą jaką jest lokalność i przywiązanie do Miasta. Natomiast Priorytet 3. wskazuje na potrzebę promowania lokalnej marki gdyńskiego przedsiębiorcy zarówno na rynku wewnętrznym, jak i zewnętrznym. W działaniach, które opisane są w miejskich dokumentach bardzo mocno podkreślana jest ogromna szansa stojąca przed nauczaniem zawodowym oraz wykorzystanie potencjału młodych gdynian.

5. System wdrażania i monitorowania Programu

5.1. Wdrażanie i monitorowanie realizacji Programu

W ramach systemu monitoringu będą wykorzystywane wskaźniki produktu i rezultatu, opisane w załączniku D. W ramach wdrażania LPORFR jego bieżącą koordynacją zajmuje się Gdyńskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, którego zadaniem jest bieżąca analiza danych dotyczących rozwoju firm rodzinnych, wsparcie w tworzeniu i realizacji przedsięwzięć służących ich działalności i rozwojowi oraz opracowywanie raportu z monitoringu i prezentacja jego wyników. Raport jest przedstawiany władzom miasta oraz omawiany na corocznych spotkaniach Zespołu ds. Przedsiębiorczości Rodzinnej przy Prezydencie Miasta. Zespół jest organem konsultacyjno-opiniotwórczym dla Prezydenta Miasta w sprawie dotyczących przygotowania, realizacji, monitorowania oraz aktualizacji LPORFR; promuje zapisy Programu wśród lokalnej społeczności dla wzmocnienia realizacji zadań Programu przez jego beneficjentów zewnętrznych oraz pozyskiwania partnerów Programu. Zespół stanowi platformę współpracy w ramach sieci partnerstwa na rzecz wsparcia FR, obejmując firmy rodzinne, samorząd miasta, instytucje publiczne, uczelnie wyższe, samorząd gospodarczy i organizacje pracodawców. W ramach wdrażania LPORFR zadaniem Zespołu jest monitorowanie realizacji całości działań określonych w LPORFR, w tym analizowanie pojawiających się problemów i ich rozwiązań. Corocznie, po przygotowaniu raportu z monitoringu, Zespół analizuje główne wnioski i rekomenduje kontynuację, ewentualną konieczność poprawy lub zmiany kierunków działań określonych w ramach LPORFR.

Lokalny Program Rozwoju Firm Rodzinnych m. Gdynia

5.2. Harmonogram wdrażania

Osiągnięcie celów założonych w LPORRF wymagają współpracy samorządu Gdyni z przedsiębiorcami i pozostałymi interesariuszami, opartej na zaangażowaniu i poczuciu odpowiedzialności za realizację uzgodnionych działań ze strony wszystkich partnerów według określonego harmonogramu.

Harmonogram wdrażania LPORFR w Gdyni, przygotowany wg standardowej metody „co – kiedy – kto”, zaprezentowano w tabeli 2.

Tab. 2. Harmonogram wdrażania LPORFR w Gdyni

CELE GŁÓWNE, SZCZEGÓŁOWE I DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZUJĄCY
1.1. Identyfikacja firm rodzinnych w mieście i zachęcenie do tworzenia wspólnoty	do końca 2022 r.	Gdyńskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości/ Lokalne Centrum Kompetencji, Lokalny Animator IFR, Agencja Rozwoju Gdyni
1.2. Wypracowanie silnej marki gdyńskich firm rodzinnych i wzmocnienie ich wizerunku w mieście	do końca 2022 r.	Gdyńskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości/ Lokalne Centrum Kompetencji, Lokalny Animator IFR, Agencja Rozwoju Gdyni
1.3. Efektywna informacja gospodarcza oraz ułatwienie dostępu do wiedzy i usług doradczych	do końca 2020 r.	Gdyńskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości/ Lokalne Centrum Kompetencji
2.1. Tworzenie przyjaznego firmom rodzinnym ekosystemu biznesowego	do końca 2022 r.	Gdyńskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości/ Lokalne Centrum Kompetencji
2.2. Ułatwienie dostępu do usług szkoleniowych i doradczych	do końca 2022 r.	Gdyńskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości/ Lokalne Centrum Kompetencji
2.3. Identyfikacja problemów wynikających ze specyfiki firm rodzinnych w odniesieniu do ogółu MŚP	do końca 2022 r.	Agencja Rozwoju Gdyni, Związek Miast Polskich, Gdyńskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości/ Lokalne Centrum Kompetencji
2.4. Wsparcie w procesie sukcesyjnym	do końca 2022 r.	Gdyńskie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości/ Lokalne Centrum Kompetencji – we współpracy ze specjalistami
3.1. Utworzenie stałych form współpracy firm rodzinnych z organizacjami rządowymi i pozarządowymi, stowarzyszeniami branżowymi i innymi podmiotami w zakresie programowym edukacji zawodowej młodzieży	do końca 2022 r.	Zespół ds. Przedsiębiorczości Rodzinnej, Zespół ds. Doradztwa Zawodowego, Wydział Edukacji UM Gdyni
3.2. Przystosowanie programów szkół, w tym zawodowych, w zakresie przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości firm rodzinnych	do końca 2022 r.	Zespół ds. Doradztwa Zawodowego, Wydział Edukacji UM Gdyni
3.3. Rozwijanie edukacji ustawicznej i szkolnej realizowanej na potrzeby przedsiębiorczości i firm rodzinnych	do końca 2022 r.	Zespół ds. Doradztwa Zawodowego, Wydział Edukacji UM Gdyni

IV. Załączniki

A. Diagnoza społeczno – gospodarcza i infrastrukturalna miasta, w tym:

- A.1. Położenie geograficzne, historia, uwarunkowania demograficzne i społeczne
- A.2. Analiza potencjału kapitału ludzkiego i rynku pracy
- A.3. Diagnoza potencjału gospodarczego miasta
- A.4. Ocena potencjału społeczno-ekonomicznego Gdyni w oparciu o metodologię Związku Miast Polskich i narzędzie Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL)

B. Wyniki badań ankietowych i ich ocena

- B.1. Sondaż przedsiębiorstw rodzinnych
 - B.1.1. Ankieta – badanie sondażowe przedsiębiorców.
- B.2. Badanie uczniów
 - B.2.1. Ankieta badanie uczniów

C. Analiza SWOT

- C.1. Ankieta SWOT

D. Wskaźniki realizacji LPORR

Lokalne Centra
Kompetencji Rozwoju
Firm Rodzinnych

7 miast

350 firm

700 przedsiębiorców

Lokalne Centrum Kompetencji Rozwoju Firm Rodzinnych

www.firmyrodzinne.eu
kontakt@firmyrodzinne.eu

Lider
Projektu

Inicjatywa
Firm
Rodzinnych

Partnerzy
Projektu

Projekt pn. „Tworzenie systemu sieciowego wsparcia przedsiębiorczości rodzinnej - Lokalne Centra Kompetencji Rozwoju Firm Rodzinnych”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

